

Ritva Elomaa ps ym.

Lakialoite laiksi yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 10 a §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Aloitteessa ehdotetaan muutettavaksi yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 10 a §:ää siten, että velkajärjestely voitaisiin myöntää ottaen huomioon se, että velkaantuminen on tapahtunut 1990-luvun laman aikaan. Säännöksen tarkoitus on parantaa 1990-luvun lama-aikana yli-velkaantuneiden tilannetta.

Vuosien 1990—1993 aikana Suomea ravisteli yksi historiamme pahimmista talouskriiseistä. Lamalla oli tuntuva vaikutus talouden lisäksi kulttuuriin, yleiseen ilmapiiriin ja politiikkaan. Lama kaatoi pankkien lisäksi yrittäjiä ja kotitalouksia. Konkurssit lisääntyivät, takausvastuut lankesivat maksettavaksi ja monien velkataakka kasvoi liian suureksi. Lamavuosien aikana osa velkaantuneista on saanut asiansa kuntoon ja elämän raiteilleen, mutta on yhä tuhansia ihmisiä, jotka eivät ole vielä tänä päivänäkään saaneet laman seurauksena muodostunutta velkaa maksetuksi. 1990-luvun poikkeuksellisen voimakkaan laman uhrien aseman helpottamiseksi velkajärjestelyn myöntämisessä tulisi ottaa huomioon se, jos velkaantuminen on tapahtunut 1990-luvun laman aikaan.

Alun perin velkajärjestelylain tavoitteena oli auttaa 1990-luvun laman seurauksena velkaantuneita yksityishenkilöitä selviytymään ylivoimaisesta velkataakastaan. Laman ja massatyöttömyyden seurauksena erityisesti monet toisen henkilön velasta takauksen antaneet henkilöt sekä yrittäjät joutuivat mittaviin talousvaikeuksiin. Velkajärjestelylain tavoitteena oli, että laman seurauksena ylivelkaantuneiden henkilöiden taloudellinen tilanne saataisiin kuntoon ja he saisivat uuden alun ilman velkataakkaa. Sittenmin velkajärjestelystä on tullut pysyvä ja välttämätön keino ylivelkaantuneiden henkilöiden taloudellisen tilanteen korjaamisessa. Lain voimaantulon jälkeen vuoden 2013 loppuun mennessä velkajärjestelyhakemuksia on jätetty käräjäoikeuksiin yli 112 000 kappaletta. Yksityishenkilön velkajärjestelystä annettu laki (57/1993) tuli voimaan 8 päivänä helmikuuta 1993.

Velkajärjestelylain 10 a §:ssä säädetään velkajärjestelyn myöntämisestä yleisestä esteestä huolimatta. Säännös kuuluu seuraavasti: "Velkajärjestely voidaan 10 §:ssä säädetystä esteestä huolimatta myöntää, jos siihen on painavia syitä ottaen erityisesti huomioon velallisen toimet velkojen maksamiseksi, velkaantumisesta kulunut aika ja muut velallisen olosuhteet sekä velkajärjestelyn merkitys velallisen ja velkojen kannalta".

Lakialoite LA 6/2018 vp

Pykälää muutettiin lailla (1123/2014) siten, että siinä mainitaan ensin velallisen toimet velkojensa maksamiseksi ja vasta sitten velkaantumisesta kulunut aika. Tarkoituksena oli vähentää velkaantumisesta kuluneen ajan merkitystä kokonaisharkintaan vaikuttavana seikkana. Voimassa olevaa pykälää säädettäessä yli kymmenen vuotta sitten (1273/2002) velkaantumisesta kulunutta aikaa pidettiin tärkeimpänä kokonaisharkintaan vaikuttavana tekijänä (HE 98/2002 vp). Velkajärjestelyyn hakeutuvien velkaongelmat olivat usein pitkäkestoisia. Säännöksellä tavoiteltiin erityisesti niiden 1990-luvun lama-aikana ylivelkaantuneiden henkilöiden tilanteen parantamista, jotka olivat jääneet velkajärjestelyn ulkopuolelle. Tällöin velkaantumisesta kulunut aika korostui kokonaisharkinnassa. Nykyisin pitkäkestoista maksuvaikeuksista kärsii alle 15 prosenttia talous- ja velkaneuvonnan asiakaskunnasta. (HE 83/2014 vp, s. 55). Moni heistä on 1990-luvun laman uhreja. Suomen 1990-luvun alun laman uhrien tilanteen parantaminen edellyttää oikeudellista panosta lainsäätäjältä. Tarkoituksenmukaisimpana sääntelykeinona tähän on sen huomioiminen velkajärjestelyn myöntämisedellytyksissä, että velkaantuminen on tapahtunut 1990-luvun laman aikaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain 10 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) 10 a §, sellaisena kuin se on laissa 1123/2014, seuraavasti:

10 a §

Velkajärjestelyn myöntäminen yleisestä esteestä huolimatta

Velkajärjestely voidaan 10 §:ssä säädetystä esteestä huolimatta myöntää, jos siihen on painavia syitä ottaen erityisesti huomioon velallisen toimet velkojen maksamiseksi, velkaantumisesta kulunut aika ja se, että velkaantuminen on tapahtunut 1990-luvun laman aikana, ja muut velallisen olosuhteet sekä velkajärjestelyn merkitys velallisen ja velkojen kannalta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakialoite LA 6/2018 vp

Helsingissä 23.2.2018

Ritva Elomaa ps
Laura Huhtasaari ps
Arja Juvonen ps
Olli Immonen ps
Rami Lehto ps
Jani Mäkelä ps
Mika Niikko ps
Mika Raatikainen ps
Sami Savio ps
Ville Vähämäki ps
Juho Eerola ps
Ville Tavio ps
Jari Ronkainen ps
Toimi Kankaanniemi ps
Leena Meri ps
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Satu Taavitsainen sd
Esko Kiviranta kesk
Satu Hassi vihr